MIESTA STRETÁVANIA NA PRAHE 5

Významné verejné priestranstvá z pohľadu Územne analytických podkladov

Územne analytické podklady (ďalej len ÚAP) rozoznávajú dve varianty verejný priestranstiev, a to **plošné a líniové**, ktoré vo svojej podstate priamočiaro definujú plochy námestí, návsí, predpiestorov, rôznych „pláckov a uličného priestoru.
Podľa významu v rámci mesta ako celku rozlišuje Metropolitní plán verejné priestranstvá Prahy ako priestranstvá **metropolitnej, štvrťovej, lokalitnej a miestnej úrovne.**

VP **metropolitnej** úrovne patrí k najvýznamnejším VP v meste. Význam presahuje hranicu štvrte i samotnej metropole. Sú dôležité tepny mesta – mestské triedy, aktívne jadrá – centra priťahujúce obyvateľov z celého mesta, republiky i sveta.

Medzi VP **štvrťovej** úrovne patria dôležité VP v mestských štvrtiach, ktoré sú kostrou mestských priestorov. Zahrnujú nielen živé mestské triedy s aktívnym parterom, ale i významné ulice, ktoré vytvárajú bohaté a mestské prostredie. Do tejto úrovne patria ulice, ktoré spoločne s hlavnými námestiami prepojujú jednotlivé štvrte mesta do jedného organizmu. Ide o najdôležitejšie priestory v meste. Tato VP bývajú vysoko pobytové a intenzívne využívané. Často to sú to dôležité uzly MHD.

Medzi VP **lokalitnej** úrovne patria kľúčové priestranstvá jednotlivých lokalít. Určujú spôsob, akým sa obyvatelia identifikujú s lokalitou, v ktorej žijú. Sú spravidla menšieho rozmeru, prevažuje pobytový charakter. Ulice v tejto úrovni väčšinou prepojujú dôležité miesta v rámci jednej štvrti. Vyznačujú sa nespojitým aktívnym parterom.

VP **miestnej** úrovne doplňujú hierarchicky vyššiu úroveň verejných priestranstiev a vytvárajú sieť. Patria tu spoločné priestory susedstva, a to v rozsahu niekoľko blokov. Sú bežnými (každodenne využívanými) obytnými priestranstvami mesta. Často ide o neformálne pobytové miesta, miesta stretávania.

Hovorí sa o takzvanej **hierarchii verejných priestranstiev plošných a líniových** (ďalej len VP). Celomestsky najvýznamnejšie VP definujú základnú priestorovú sieť, v jej rámci sa odohrávajú deje v najvyššej intenzite a na najvyššom stupni dôležitosti. Tato primárna sieť VP v podstate určuje celkový obraz mesta, ktorý je ďalej zahustený o VP nižšieho významu.

Do jednotlivých významových úrovní sú VP z celomestského pohľadu rozdelené na základe sledovaných vlastností. Čím väčšia koncentrácia sledovaných javov, tým vyššia pozícia VP v štruktúre. Medzi sledované kvality patria vlastnosti **priestorové**, a teda či je miesto dobre čitateľné, prepojené s ostatnými časťami mesta, historicky významné alebo všeobecne známe. Ďalej vlastnosti **hmotové**, medzi, ktoré patrí živý parter priľahlej zástavby, predpriestor budov občianskej vybavenosti alebo je ohraničený stavebnou či prírodnou masou. Poslednou vlastnosťou je **dej**, ktorý popisuje život miesta, spoločenský význam, frekvenciu pohybu, uzol verejnej dopravy a miestom stretávania.

Pozorovaná problematika

Po podrobnom pozorovaní údajov vyjadrených v Územne analytickým podkladoch je možné si povšimnúť, že sieť VP, ktorá je definovaná v mapách verejného priestranstva (Plošná a liniová uliční prostranství a Hierarchie plošných a liniových uličních prostranství) je vo veľkej miere riedka v oblastiach mimo najrušnejšieho centra Smíchova – Anděla. Podobnú problematiku popisuje aj ateliér A69 vo svojej štúdii okolia ulíc Vrchlická a Plzeňská a Motolského údolia. V štúdii je vyjadrená celková problematika sústredenia najdôležitejších časti verejného priestranstva do severovýchodnej časti Prahy 5 a chýbajúce lokalitné centrá v západnej časti. Zároveň vyzdvihujú celkový nedostatok centrálnych plôch, ktoré by dokázali podporiť spoločenský význam území a možnosti stretávania.

Do akej miery sú nastolené problémy dôležité a pravdivé?
Plošné priestranstvá zobrazené v mapách ÚAP častokrát nezobrazujú plochy, ktoré sú svojim významom natoľko dôležité až je prekvapivé, že v danej sieti nefigurujú (napríklad Chaplinovo námestie na Barrandove, Walterovo námestie v Jinonicích), prípadne sú vo svojej urbánnej štruktúre priestorovo nevhodne definované a v konečnom dôsledku pôsobia nefunkčne. Ďalšími problematickými plochami sú „plácky“ nižšieho významu, ktoré vo veľkej miere vyjadrujú zelené ostrovčeky obklopené cestami prístupné pre parkujúce autá. Podobných miest je na celom území Prahy 5 mnoho, ale vyznačené sú len niektoré. Problémom, ktorý zjavne trpí celá sieť je nejasne definovaný pojem verejného priestranstva. Zjednodušená definícia popisuje VP ako nezastavané priestory prístupné každému, slúžiace k všeobecnému využívaniu medzi ktoré však môžu patriť aj parkoviská, rôzne formy zelených plôch a pod. ÚAP danú definíciu zužuje a hovorí o sieti VP, v ktorej sa odohrávajú deje v najvyššej intenzite a najvyššom stupni dôležitosti, ktoré prepájajú VP menšieho významu. Na základe dejových, hmotových a priestorových vlastností, ktoré sú vhodne popísané, zase určuje ich nutnosť zapojenia do tejto siete a dôležitosť. Aj napriek týmto definíciám, však stále zostáva neisté; **čo je to „verejné priestranstvo“, ktoré je zobrazené v tejto dôležitej sieti?**
Najjednoduchšia a zjavná je možnosť zastavenia sa. Priestor na chvíľku spočinutia, posadenia sa, ktorý je možný aj v menšej plošnej jednotke. Dôležitou (zo subjektívneho hľadiska) sieťou drobných bodov vďaka, ktorým prechádzam do vyšších bodov schopných podporiť vyššiu funkciu stretávania sa. **MIESTO STRETÁVANIA**

V mojej práci hodnotím priestory, ktoré sú do tejto siete už zaradené. Hľadám miesta, ktoré by do tejto siete mali byť zaradené a navrhujem, priestory, ktoré by takéto miesto mohli vytvoriť.
Beriem v úvahu dôležité vlastnosti popísané v ÚAP a nasledujem body, o ktoré sa môžem počas hľadania oprieť. Beriem v úvahu plochy na rozhraní väčších mestkých parkov, ale parky samotné do nich nezaraďujem.

Tieto body tvoria blízkosť dôležitých budov občianskej vybavenosti, a to najmä priestorov u škôl, športu a iných kultúrnych budov, ktoré dodávajú život danému okoliu. Taktiež živé partery, dopravné uzly, detské ihriská a hlavne, už vzniknuté plochy. **Celý prieskum “miest na stretávanie” zaraďujem do troch kategórií:**

- **Vyhovujúce** – Priestranstvá zaradené do kategórie „vyhovujúce“ popisujú plochy, ktoré plnia funkciu miest stretávania, sú dostatočne významné v rámci siete verejných priestranstiev, sú vhodne integrované a celkovo splňujú kvality popísané v definícii VP.

- **Nefunkčné** - Priestranstvá zaradené do kategórie „nefunkčné“ popisujú plochy, ktoré neplnia funkciu miest stretávania, sú zanedbané, prípadne svojou urbánnou štruktúrou nevyhovujú podmienkam, ktoré by posilňovali vznik spoločenských miest. Avšak, stále je možná ich úprava.

- **Navrhované** - Priestranstvá zaradené do kategórie „navrhované“ popisujú plochy, ktoré napriek svojej zjavnej funkcii dnes nie sú zaradené v sieti VP, prípadne by boli schopné poskytnúť priestor na stretávanie.

LEGENDA
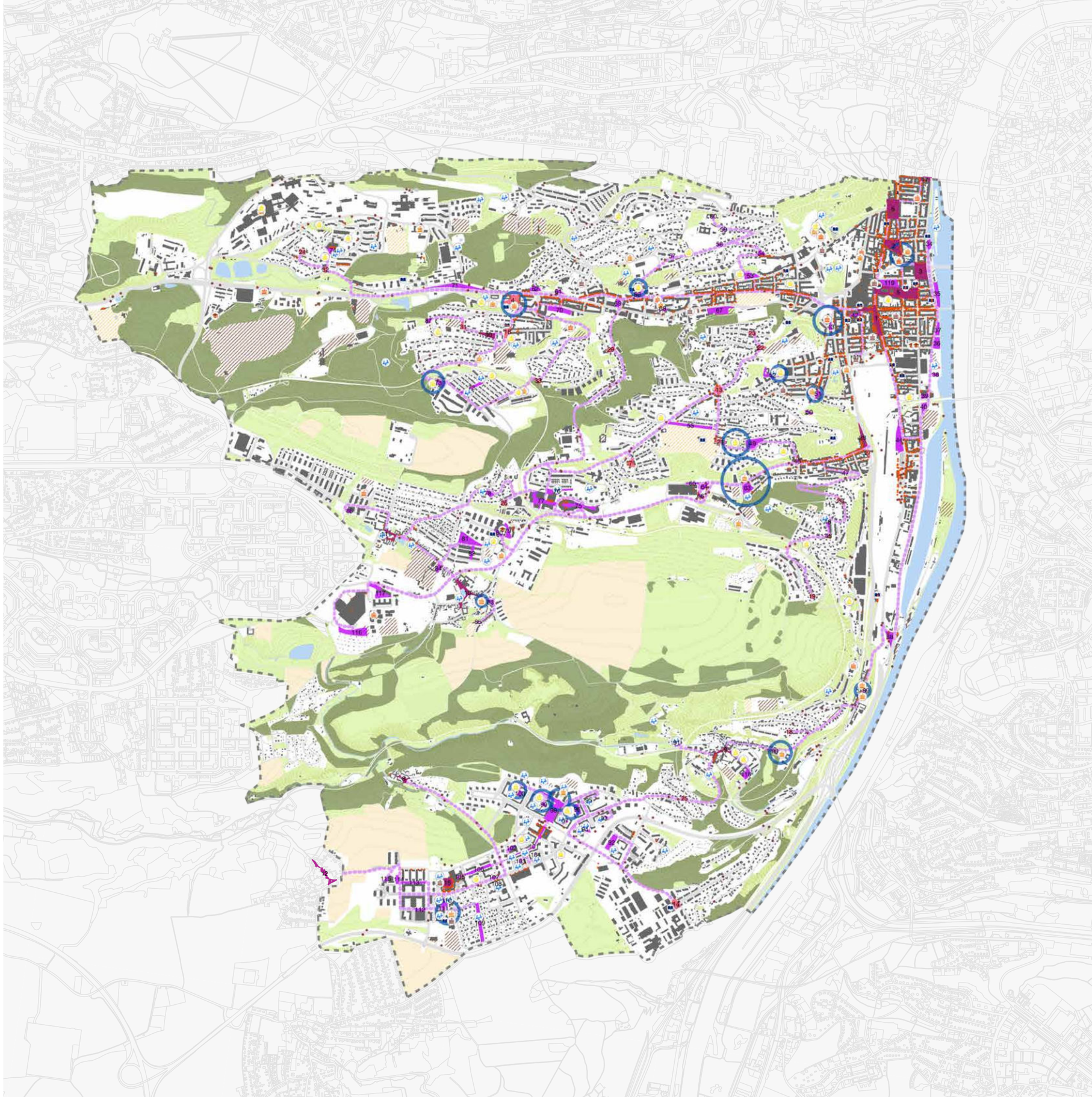
- navrhované
- nefunkčné
- vyhovujúce
- spolupôsobenie
- kultúra
- cintoríny
- šport
- parter
- školské zariadenia
- materská škola
- základná škola
- vysoká škola
- stredná škola
- detské ihrisko
- PID zastávky
- spojenie